

EU-NYTT/ INFO FRÅN KEMI

Reach rör om i svensk lag

Det mesta i EU:s nya kemikalieförordning Reach träder i kraft den 1 juni 2008. Den svenska regeringen föreslår nu hur de svenska kemikaliereglerna bör anpassas till EU:s och hur KemI:s föreskrifter ska ändras.

I propositionen som nu gått till riksdagen föreslår regeringen vilka nationella bestämmelser som bör tas bort eller ändras för att undvika dubbelreglering eller avvikelser från EU:s förordning. I propositionen föreslås också nya bestämmelser om tillsyn och straff. Reach får också stora konsekvenser för KemI:s föreskrifter. Myndighetens förslag till nya föreskrifter har nu gått ut på remiss. De har stämts av mot regeringens bedömningar i propositionen. Till remissen bifogas också två tabeller som visar var de äldre reglerna tas in i de nya föreskrifterna. Tekniska justeringar kan också behövas som anpassning till ändringar i miljöbalken och andra förordningar. Ytterligare justeringar sker nästa år, när Reach träder i kraft i sin helhet.

Källa : Miljödepartementet och KemI, Läs mer:
http://www.kemi.se/templates/News_5241.aspx , samt Proposition 2007/08:80
<http://www.regeringen.se/sb/d/10061/a/99780>

Sex års fängelse för oregistrerade kemikalier

Den som bryter mot kraven på registrering av kemikalier riskerar böter eller fängelse mellan två och sex år. Det blir en följd av regeringens förslag att anpassa svensk lag till EG:s kemikalieförordning.

Reach ersätter flera bestämmelser i svenska lagar och föreskrifter. Det gäller främst kapitel 14 i Miljöbalken om branschens skyldighet att registrera och informera om kemiska ämnen. De justeras nu så att de inte strider mot EG-förordningen. Straffreglerna i Miljöbalkens kapitel 29 ändras och kompletteras. De anpassas samtidigt till en EG-förordning om hantering av fluorerade växthusgaser. De nya kraven på kemikalierregistrering leder också till ändringar i bland annat miljöbalkens regler om tystnadsplikt i samband med tillsyn (26 kap) och regler om tillträde (28 kap). När det gäller tillsyn föreslås ändringar också i arbetsmiljölagen och fartygssäkerhetslagen. Enligt förslaget, som nu ligger hos Lagrådet för granskning innan det går till Riksdagen, ska ändringarna träda i kraft den 1 juni 2008.

Källa: Miljödepartementet, Daniel Paska, 08-405 19 61.

Bättre koll på produkterna

Farliga kemiska produkter säljs fortfarande i handeln utan tillstånd. KemI vill nu skärpa tillståndgivningen och tillsynen när det gäller privat hantering av sådana produkter

Ännu förekommer dödskallemärkta färger i färghandeln, och några av dem innehåller blyföreningar, konstaterar KemI. Metanol, en giftig produkt, finns att köpa i bensinstationer, färgaffärer och hobbybutiker. Bekämpningsmedel som kräver tillstånd för försäljning levereras otillåtet till jordbruket. Det är några exempel på livsfarliga kemikalier som lätt kan hamna i orätta händer och skada människor och miljön. KemI menar att kommunerna bör förbättra kontrollen av tillstånden vid tillsyn över kemikaliehandeln. Det gäller även företag som importerar livsfarliga kemikalier för egen användning från länder utanför EU.

Källa: KemI:s Råd och Tips
http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/RoT/RoT_tillstand.pdf.

KemI vill byta ut farlig teknik

Substitutionsprincipen i miljöbalken bör vidgas, anser KemI. Förutom utbyte av farliga ämnen ska den även omfatta krav på övergång till bättre tekniska lösningar.

Kemikalieinspektionen har utrett hur tillsynen på kemikalieområdet kan utvecklas genom att använda produktvalsprincipen i 2 kap. 4 § i miljöbalken. I en rapport till regeringen föreslår KemI bland annat att begreppet produktval i miljöbalkens 2 kap. 4 § vidgas och får den innebörd som den ofta har internationellt. Det innebär att farliga ämnen inte bara kan undvikas genom att bytas mot mindre farliga utan också genom alternativa tekniska lösningar.

– Substitutionsprincipen har gjort ett segertåg i EU:s lagar. Den finns i biociddirektivet och är på väg in i Reach. Vi räknar med att den ska ingå i förordningen om växtskyddsmedel, säger Kemikalieinspektionens chef Ethel Forsberg.

Källa: KemI:s rapport 1/08 och delrapport 07
http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Rapporter/Rapport_1_08_Produktval_substitution_tillsyn.pdf, respektive
http://www.kemi.se/upload/Om_kemi/Docs/Regeringsuppdrag/Rapport_RU_produktval_20070227.pdf

Inspektion mot förbjudna bekämpningsmedel

Våren 2008 har Kemikalieinspektionen startat ett inspektionssamarbete med 127 kommuner för att stoppa försäljningen av förbjudna bekämpningsmedel i detaljhandeln.

KemI vill på sikt få bukt med de förbjudna biocid- och växtskyddsmedelsprodukter som säljs i detaljhandeln. I ett stort samarbete med 127 kommuner ska bland annat zoo- och livsmedelsbutiker, färghandel, stormarknader och bensinstationer inspekteras. Kommunernas miljö- och hälsoskyddsinspektörer har till slutet av juli 2008 på sig att inspektera detaljhandeln försäljning av bekämpningsmedel. Därefter inspekterar KemI de tillverkare och importörer som pekats ut som leverantörer av förbjudna produkter i samband med kommunernas inspektioner. Samarbetet kombinerar kommunernas tillsynsansvar över detaljhandeln med KemIs parallella tillsynsansvar över tillverkare och importörer och gör att hela

kedjan från tillverkning eller import till försäljning i butik kan följas upp effektivt.

Källa: M-plus 2008-03-25. Läs mer:

[Tillåtna och förbjudna bekämpningsmedel finns i bekämpningsmedelsregistret.](#)

samt [Lista över deltagande kommuner.](#)

SKÅNENYTT – Göran Jansson informerar

Mer REACH – utbildning i Skåne

Tillsammans med Miljösamverkan Sydost anordnar Miljösamverkan Skåne ett par REACH - dagar med syfte att få bättre grepp om EU:s nya kemikalielagstiftning REACH och GHS

Seminarierna genomförs inom ramen för Miljösamverkans projekt *Kemikaliekontroll enligt Reach* som påbörjades under våren 08 med två möten, den 13/2 och den 1/4 och som ska fortsätta till den sista december 2009. Projektets inriktning under 2008 avser djupare kunskaper och mera insikt i de kommande tillsynsbehoven kring Reach-frågor.

Anmälan till Reach-dagarna sker via:
www.miljosamverkanskane.se/Aktiviteter
Kalender, Kod: 6333, sista anmälningsdag den 16 maj. Välkomna!

Även projektet *Tillsyns av golfbanor* har startat under våren 2008 och kommer bl.a. att omfatta användningen av bekämpningsmedel vid golfbanor med syfte att minska användningen.

Projektet kommer att ta upp:

- Användningen (förvaring och hantering/spridning)
- Redovisa alternativa metoder.
- Inventera vilka mängder som används samt risken för läckage av bekämpningsmedel.

Projektet kommer också att innehålla en tillsynskampanj våren 2009 – hösten 2009. Projektet avslutas december 2009.

ÖVRIGT

UV-filer ger reproduktionstoxiska effekter hos fåglar

Många hygienprodukter innehåller solskyddsmedel/UV-filer. I solskyddskrämer finns de för att skydda huden, men de kemiska egenskaper som ger UV-filtren en god skyddande effekt kan ibland leda till problem för miljö och hälsa.

Samma solskyddsfilter som finns i krämer och schampo kan göra fåglar könlösa. Det visar en ny svensk studie. Det gäller t.ex. de EU-godkända UV-filtren 4MBC (4-metylbensylidenkamfer) och 3BC (3-bensylidenkamfer). Studier på möss har tidigare visat att de påverkar reproduktionen och produktionen av sköldkörtelhormon. Nu visar Jeanette Axelsson, som nyligen disputerade vid Uppsala universitet att effekterna av de hormonstörande ämnena slår bredare än så. Genom att använda en metod att studera kemiska ämnens inverkan på utveckling av fågelembryon har hon visat att 4MBC och 3BC, kan ge missbildade reproduktionsorgan hos fåglar. När solskyddsfiltren kombinerades med andra miljögiften blev effekterna ännu kraftigare. Hos en del embryon gick könet bara att bestämma genom genetisk analys. Om UV-filtren kan ha liknande effekter hos människor vill Jeanette Axelsson inte spekulera om, men hon pekar på det finns flera publicerade studier från andra forskare som visat att UV-filtren även påverkar reproduktion hos däggdjur.

- Jag anser att man behöver undersöka exponeringssituationen hos människor noggrannare och kontrollera säkerhetsmarginalerna, eftersom UV-filer produceras i mycket stora volymer och används i stor utsträckning i hygienprodukter och kosmetiska preparat, säger Jeanette Axelsson

Källa: <http://www.forskning.se/> 2008-04-18

Mer info

<http://publications.uu.se/theses/abstract.xsql?dbid=8592>

Ny kartläggning av miljögift i kläder

Naturskyddsföreningen (SNF) har tillsammans med Svenskt vatten kartlagt förekomsten av det förbjudna ämnet nonylfenoletoxilat (NFE) i 17 t-tröjor av olika märken som säljs i Sverige. Alla utom en innehöll ämnet.

Bilden: En av de analyserade t-tröjorna. Foto: Naturskyddsföreningen

I höstas avslöjade SNF att handdukar som säljs i Sverige innehåller höga halter av det NFE, en rengöringskemikalie som sedan 2005 är förbjuden i hela EU med undantag för några få applikationer i slutna system. NFE kan brytas ned till miljögiftet nonylfenol (NF) som är mycket giftigt för vattenlevande organismer och kan orsaka skadliga långsiktseffekter i miljön. Avslöjandet presenterades i rapporten "Handdukar med ett smutsigt förflutet" och gav en förklaring till varför NFE och nedbrytningsprodukten NF fortfarande påträffas i sjöar och vattendrag samt i slam från svenska reningsverk. Nu presenterar SNF och Svenskt vatten uppföljaren till denna undersökning: "T-tröjor med ett smutsigt förflutet". I den nya rapporten har 17 t-tröjor som säljs i Sverige undersökts. NFE hittades i alla utom en. Om halterna i de undersökta t-tröjorna skulle vara representativa innebär det enligt SNF att vi i Sverige importerar och släpper ut omkring 46 ton NFE per år i avlopps nätet. Enligt beräkningar släpps 9 ton ut i sjöar och vattendrag varje år, eftersom reningsverken inte klarar att ta hand om allt. Problemet är dock störst i länder där kläderna tillverkas.

– Det allvarligaste är inte utsläppen här i Sverige utan de utsläpp som sannolikt sker vid produktionen av våra kläder i utvecklingsländerna. Jag är förvånad över att de svenska företagen inte satt ett högre tryck på sina leverantörer för att se till att detta miljögift helt försvinner, säger Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen i en kommentar.

Källa: www.chemicalnet.se 2008-04-24

BESLUT AV INTRESSE

EU förbjuder bromerat flamskyddsmedel

EG-domstolen har beslutat att totalförbjuda det bromerade flamskyddsmedlet decaBDE i elektronikprodukter från den 1 juli i år. Beslutet trotsar EU-kommissionens beslut att undanta decaBDE från RoHS-direktivet, som tog år 2005

DecaBDE används för att förhindra antändning och för att begränsa spridningen av eld i plastdetaljer i elektronik, textilier och inom transportindustrin.

– Det här är andra gången parlamentet har lyckats stoppa kommissionens försök att tillåta decaBDE. Nu hoppas jag att det är sista gången och att kommissionen slutar att gå hand i hand med kemiindustrin och i stället går vidare för att få bort alla bromerade flamskyddsmedel, säger miljöpartiets Carl Schlyter i ett pressmeddelande. Utslaget i EG-domstolen är en seger för Sverige, Danmark, Finland och Norge som motsatte sig EU-kommissionens beslut att undanta decaBDE från RoHS-direktivet år 2005. Kommissionen gick då emot parlamentet som ansåg att det fanns säkra alternativ till decaBDE.

Källa: www.mentoronline.se 2008-04-22

Fosfater förbjudna i tvättmedel för enskilt bruk

Tvättmedel för enskilt bruk får inte längre innehålla fosfater. Förbudet trädde i kraft den 1 mars 2008.

Foto: www.alltombostad.se

De produkter som tillverkades före den första mars får vara kvar på marknaden fram till den 31 augusti, men därefter är försäljning förbjuden. Sverige har drivit ett förslag om fosfatförbud i tvättmedel för länder runt Östersjön i

arbetet med konventionen om skydd av Östersjöområdet marina miljö, HELCOM. Inom de närmaste åren ska alla HELCOM-länder (Danmark, Estland, Finland, Tyskland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland och Sverige) presentera nationella program när det gäller fosfater i tvättmedel. Tidtabellen för programmen presenteras av HELCOM år 2010. Källa: *Kemi:s hemsida* 2008-03-13: http://www.kemi.se/templates/News_5259.aspx

Miljödom ger Volvo rätt och fel

Volvo Personvagnar fick både rätt och fel i Miljööverdomstolens dom den 28 februari 2008. Bolaget får inte använda kemikalier där riskerna inte finns dokumenterade. Men de får längre tidsfrist för miljövänliga transporter.

Volvo Personvagnars Torslandafabrik i Göteborg får efter den 1 januari 2009 inte använda kemikalier där det saknas dokumenterad kunskap om riskerna för hälsa och miljö. Bolaget ville slippa det villkoret med hänvisning till EU:s gemensamma kemikalielagstiftning Reach som trädde i kraft i fjol. Men i Miljööverdomstolens dom finns kravet kvar. Det gäller dock inte sådana råvaror och kemikalier som enligt Reach inte har krav på så kallat säkerhetsdatablad. Volvo åläggs också av Miljööverdomstolen att kontinuerligt följa kunskapsutvecklingen vad gäller råvarornas och kemikaliernas risker. Särskilt som bolaget hanterar så stora mängder kemikalier, 12 400 ton per år uppdelat på 2 700 produkter, finns frågan om ansvaret för kemikalierna hänger ihop med att Volvo av miljödomstolen i november 2006 fick tillstånd att öka produktionen till att tillverka 350 000 bilar om året i Torslandafabriken. Tillståndet förenades med flera villkor.

Källa: www.mentoronline.se 2008-02-26

NYA, ÄNDRADE BESTÄMMELSER

Förordning (2007:1304) om ändring i förordningen (1998:944) om förbud m m i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter

Ändringar i 1 och 14 §§ gäller blyammunition, tvättmedel med fosfater och vissa andra produkter. Källa: *Notisum*

<http://www.notisum.se/rnp/SLS/lag/19980944.htm>

Lästips!

Handbok för mer hållbart kemikaliearbete inom miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen i Jönköping har i denna handbok försökt sammanställa hur man kan jobba mer hållbart med kemikaliefrågor i olika delar av miljöskyddets verksamhet baserat på erfarenheter från den egna verksamheten. Materialet ska kunna användas av regionala och lokala myndigheter och byggas ut varefter behoven uppstår t ex. med kommande EU-lagstiftning på området.

Källa: [Länsstyrelsen i Jönköpings län 22/2-08](http://www.f.lst.se/f/Publikationer/2008/2008_01.htm)
http://www.f.lst.se/f/Publikationer/2008/2008_01.htm

Ny vägledning om PCB

PCB i byggnader ska vara bortsanerat före år 2013. Det är innehållet i den uppdaterade PCB-förordningen.

Nyanvändning av PCB är förbjudet sedan länge. Ämnet finns dock fortfarande kvar och regeringen har därför tagit fram en ny förordning som reglerar inventering och sanering av byggnader. Fastigheter som byggts eller renoverats under åren 1956–1973 måste inventeras för att ta reda på om de innehåller fog- eller golvmassa med PCB (undantag för vissa småhus). Om fog- eller golvmassor innehåller mer än 500 ppm (500 mg/kg) PCB måste fastigheten saneras. Detta arbete skall vara klart senast år 2011 eller 2013 beroende på vilken typ av byggnad det rör sig om. Syftet med de nya reglerna är att begränsa en fortsatt spridning av PCB till miljön. Denna spridning är ett hot mot människors hälsa via kosten.

Källa: *Naturvårdsverket, Lars Asplund, tel: 08 698 11 58, E-post: lars.asplund@naturvardsverket.se*

Kemiska råd till företagare i ny handbok

Kemikalieinspektionen vill göra det lättare för mindre företag att arbeta med kemikalier.

En ny handbok ska underlätta för små och medelstora företag att minska gifterna i det dagliga arbetet. KemI vill inte bara tala om vad man kan göra utan också ge exempel

och inspiration. KemI vill att företagen ska ta tillvara potentialen hos miljöledningssystem. Tonvikten ligger på miljömålet Giftfri miljö men principerna bör även kunna tillämpas på de övriga miljömålen.

Källa: *KemI, Miljöledning och Giftfri miljö - kemikaliefrågorna i teori och praktik*
http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Rapporter/Rapport4_07.pdf

Aktuellt från KemI nr 1 2008:

http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/Tidningen/Aktuellt_fran_KemI_nr1_2008.pdf

KemI:s nya PM:

PM 1/08

Lokal och regional kemikalieanvändning - inventering och utarbetande av metoder för mätning. KemI, januari 2008.

http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/PM/PM1_08_Lokal_och_regional_kemikalieanvan_dning.pdf

PM 2/08

Sammanfattning av underlag till den andra fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. KemI, mars 2008.

http://www.kemi.se/upload/Trycksaker/Pdf/PM/pm_2_08_sammanfattning_FU08_Giffri_milj_o.pdf

Jolanta Green, Miljöavdelningen,
Sektionen för miljöskydd-industri.

